S.A.31.C.116
KAIS.KÖN.HOF BIBLIOTHEK
23.898-A
Neu-

23898-A.

ÖNB
+Z314990401

Keršanski nauk

za

pervi in drugi razred.

Sostavil

Simon Zupan,

katehet.

Z dovoljenjem visokočastitega knezoškofijstva.

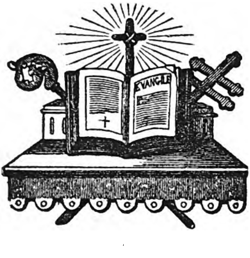

V Ljubljani, 1883.

Lastna založba. — Prodaja katoliška bukvarna.

Natisnil R. Milic.

Pridite, otroci, poslušajte me; strah Gospodov vas bom učil.

Psalm 33, 12.

Molitve.

1. Sveti križ.

V imenu † Očeta in † Sina in svetega † Duha. Amen.

2. Gospodova molitev.

Oče naš, kteri si v nebesih!

1. Posvečeno bodi tvoje ime;
2. pridi k nam tvoje kraljestvo;
3. zgodi se tvoja volja, kakor v nebesih, tako na zemlji;
4. daj nam danes naš vsakdanji kruh,
5. in odpusti nam naše dolgé, kakor tudi mi odpušamo svojim dolžnikom,
6. in nas ne vpelji v skušnjavo,
7. temuč reši nas hudega. Amen.

3. Češena Marija.

1. Češena si Marija, gnade polna, Gospod je s teboj;
2. žegnana si med ženami, in žegnan je sad tvojega telesa, Jezus.
3. Sveta Marija, Mati Božja, prosi za nas grešnike zdaj, in na našo smertno uro. Amen.

4. Šest resnic.

1. Da je en Bog.
2. Da je Bog pravičen sodnik, kteri dobro plačuje, hudo pa kaznuje.

3. Da so tri Božje osebe enega bitja in ene natore: Oče, Sin in sveti Duh.

4. Da se je Bog Sin, druga Božja oseba, za nas včlovečil zato, da nas je s svojo smertjo na križu odrešil in večno zveličal.

5. Da je človeška duša neumerjoča.

6. Da je gnada Božja k zveličanju potrebna, in da človek brez gnade Božje nič zaslužnega za večno življenje ne more storiti.

5. Angeljevo češenje.

1. Angelj Gospodov je oznanil Mariji, in spočela je od svetega Duhá. Češena Marija i. t. d.

2. Glej, dekla Gospodova sem, zgodi se mi po tvoji besedi. Češena Marija i. t. d.

3. In Beseda je meso postala, in je med nami prebivala. Češena Marija i. t. d.

Zvečer se še môli 1 Oče naš in 1 Češena Marija za duše v vicah.)

6. Rožni venec.

I. Veseli del.

Po veri se molijo tri Češena Marije in se zverstoma pristavi: 1. kteri nam oživi pravo vero; 2. kteri nam daj terdno upanje; 3. kteri nam vžgi priserčno ljubezen.

1. Kterega si Devica od svetega Duha spočela.
2. Kterega si Devica v obiskanji Elizabete nosila.
3. Kterega si Devica v Betlehemu rodila.
4. Kterega si Devica v tempeljnu darovala.
5. Kterega si Devica v tempeljnu našla.

II. Žalostni del.

Po veri se molijo tri Češena Marije in se pristavlja po versti: 1. kteri nam poterdi spomin; 2. kteri nam razsvetli pamet; 3. kteri nam omeči voljo.

1. Kteri je za nas kervavi pot potil.
2. Kteri je za nas bičan bil.

3. Kteri je za nas s ternjem kronan bil
4. Kteri je za nas težki križ nesel.
5. Kteri je za nas križan bil.

III. Častitljivi del.

Po veri se pri treh Češena Marijah pristavi: 1. kteri nam vodi naše misli; 2. kteri nam vodi naše besede; 3. kteri nam vodi naše djanje.

1. Kteri je od smerti vstal.
2. Kteri je v nebesa šel.
3. Kteri je svetega Duha poslal.
4. Kteri te je v nebesa vzel.
5. Kteri te je v nebesih kronal.

7. Apostoljska vera.

1. Verujem v Boga Očeta vsegamogočnega, stvarnika nebes in zemlje.

2. In v Jezusa Kristusa, Sinu njegovega edinega, Gospoda našega.

3. Kteri je bil spočet od svetega Duha, rojen iz Marije Device.

4. Terpel pod Poncijem Pilatom, križan bil, umerl in v grob položen.

5. Šel pred pekel, tretji dan od mertvih vstal.

6. Šel v nebesa, sedi na desnici Boga Očeta vsegamogočnega.

7. Od ondod bo prišel sodit žive in mertve.
8. Verujem v svetega Duha.
9. Sveto katoliško cerkev; občestvo svetnikov.
10. Odpušanje grehov.
11. Vstajenje mesa.
12. In večno življenje. Amen.

I. Poglavje.

Od vere.

1. *Kaj moramo verovati?*

Verovati moramo vse, kar je Bog razodel.

2. *Kdo nas uči, kar je Bog razodel?*

Sveta cerkev nas uči, kar je Bog razodel.

3. *Kje je posebno zapopadeno, kar moramo verovati?*

Kar moramo verovati, je posebno zapopadeno v apostoljski veri, ktera ima dvanajst članov.

I. Od trojedinega Boga.

1. *Koliko je bogov?*

En sam Bog je, kteri je sam od sebe neskončno popolnama bitje.

2. *Ali zamoremo Boga viditi?*

Boga ne moremo viditi, ker je zgoli duh.

3. *Koliko je Božjih oseb?*

Tri Božje osebe so: Oče, Sin in sv. Duh.

4. *Kdo te je vstvaril?*

Bog Oče me je vstvaril.

5. *Kdo te je odrešil?*

Bog Sin me je odrešil.

6. *Kdo te je posvetil?*

Sveti Duh me je posvetil.

7. Ktera dela se tedaj vsaki osebi posebej prilastujejo?

Bogu Očetu se prilastuje stvarjenje, Bogu Sinu odrešenje, Bogu svetemu Duhu posvečenje.

8. Kako se tri Božje osebe med saboj razločujejo?

Bog Oče je sam od sebe od vekomaj; Bog Sin je rojen od Boga Očeta od vekomaj; Bog sveti Duh izhaja iz Boga Očeta in Boga Sina od vekomaj.

9. Kako se imenujejo vse tri Božje osebe skupaj?

Vse tri Božje osebe skupaj se imenujejo presveta Trojica.

10. S čim spoznavamo presveto Trojico?

Presveto Trojico spoznavamo z znamnjem svetega križa in z besedami: Čast bodi Očetu in Sinu in svetemu Duhu, kakor je bilo v začetku, tudi sedaj in vselej in na vse večne čase. Amen.

11. Kaj še spoznavamo z znamnjem svetega križa?

Z znamnjem svetega križa še spoznavamo, da je Jezus Kristus za nas na svetem križu umerl.

2. Od stvarjenja.

1. Kdo je vse vstvaril?

Bog je vstvaril nebo in zemljo in vse kar je.

2. Kaj pomeni beseda vstvariti?

Beseda vstvariti pomeni iz nič kaj narediti.

3. Kakošna je bila od začetka naša zemlja?

Bila je pusta in prazna, voda in tema ste jo pokrivale.

4. V koliko dnéh je Bog zemljo takó lepo naredil?

Bog je v šestih dnéh zemljo takó lepo naredil.

5. Kaj je Bog vsaki dan vstvaril?

Bog je pervi dan vstvaril svetlobo;

drugi dan nebes in oblake;

tretji dan je Bog rekel: Naj se steče voda v en kraj, in suha zemlja naj se prikaže; na zemlji pa je vstvaril travo, zeliša in drevesa;

četerti dan je Bog vstvaril solnce, luno in zvezde;
peti dan ptice pod nebom in ribe v vodi;
šesti dan vse druge živali in poslednjič človeka;
sedmi dan pa je Bog počival, to je, nehal je stvariti.

6. *Kako tedaj Boga imenujemo, ker je vstvaril nebo in zemljo in vse kar je?*

Imenujemo ga vsegamogočnega stvarnika nebes in zemlje. (1. člen apost. vere.)

7. *Ali je Bog svet samo vstvaril?*

Bog svet tudi ohranuje in vlada, — on je neskončno moder.

8. *Kako Bog za vse stvari skerbí?*

Bog prav po očetovo za vse skerbí, — on je neskončno dobrotljiv.

3. Od angeljev.

1. *Ktere so najimenitniši stvari Božje?*

Najimenitniši stvari Božje so: Angelji in ljudje.

2. *Kaj so angelji?*

Angelji so zgoli duhovi, kteri imajo um in voljo, telesa pa ne.

3. *Zakaj je Bog angelje vstvaril?*

Bog je angelje vstvaril, da bi ga spoznali, častili, ljubili, molili, mu služili in ljudi varovali.

4. *Kako imenujemo angelje, kteri ljudi varujejo?*

Imenujemo jih angelje varhe.

5. *Kaj smo angeljem varhom dolžni?*

Angelje varhe moramo častiti, se jim priporočati in jih ubogati.

6. *Kakošni so bili angelji koj, ko jih je Bog vstvaril?*

Bili so dobri in v veliki popolnosti.

7. *Ali so pa vsi angelji dobri ostali?*

Nekteri angelji so hotli Bogu enaki biti, in zato jih je Bog za vselej zavergel in v pekel trešil.

8. *Kako imenujemo hudobne angelje?*

Imenujemo jih hudobne duhove.

9. *Kakošni so hudobni duhovi do nas?*

Iz nevošljivosti nas sovražijo in nas skušajo v greh zapeljati.

4. Od Adama in Eve.

1. *Kteri je bil pervi človek?*

Pervi človek je bil Adam.

2. *Kako je Bog Adama vstvaril?*

Bog je naredil iz persti človeško truplo; tisto pa je bilo še mertvo; potem mu je Bog dušo vdihnil, in bil je pervi človek Adam.

3. *Kako je Bog Evo vstvaril?*

Bog je Evo iz Adamovega rebra vstvaril.

4. *Iz česa je torej človek?*

Človek je iz telesa in iz neumerjoče duše, ktera je po Božji podobi vstvarjena.

5. *Kje sta Adam in Eva prebivala?*

Adam in Eva sta v raji prebivala.

6. *Kako se jima je v raji godilo?*

Prav dobro se jima je godilo; bila sta srečna na duši in na telesu.

7. *Kákošna je bila njuna duša?*

Njuna duša je bila lepa, čista, Bogu dopadljiva, ali bila je v gnadi Božji.

8. *Kákošno je bilo njuno telo?*

Njuno telo je bilo zdravo in neumerjoče.

9. *Zakaj je Bog človeka vstvaril?*

Bog je človeka vstvaril, da bi Boga spoznal, častil, ljubil, njegove zapovedi spolnoval in enkrat v nebesa prišel.

10. *Kákošno zapoved je Bog dal Adamu in Evi?*

Bog jima je rekel, da od vsih dreves v raji smeta jesti, le od tistega ne, kteri na sredi raja stoji.

11. *Kaj je Bog Adamu in Evi zažugal, če ne bota njegove zapovedi spolnovala?*

Zažugal jima je, da bota umerla, ako njegove zapovedi ne bota spolnovala.

12. *Ali sta pa Adam in Eva zmiraj spolnovala Božjo zapoved?*

Adam in Eva nista zmiraj spolnovala Božje zapovedi, ampak sta jo prelomila.

13. *Kako sta Adam in Eva prelomila Božjo zapoved?*

Zapeljana po kači sta jedla prepovedani sad, in sta tako grešila.

14. *Ali je greh kaj škodoval Adamu in Evi?*

Greh je Adamu in Evi škodoval na duši in na telesu.

15. *Kákošna je bila njuna duša po grehu?*

Postala je gerda in Bogu zoperna, ker zgubila sta gnado Božjo.

16. *Kákošno je bilo njuno telo po grehu?*

Postalo je slabo in umerjoče.

17. *Ali je ta greh škodoval le njima?*

Ta greh je škodoval tudi nam vsim, ker smo njih otroci; prinesel nam je časno in večno smert, in še veliko druzega hudega na duši in na telesu.

18. *Kako se imenuje ta greh?*

Imenuje se podedvani ali izvirni greh.

19. *Zakaj se imenuje podedvani greh?*

Zato, ker smo ga vsi od pervih staršev podedvali.

20. *Zakaj se imenuje izvirni greh?*

Zato, ker od pervih staršev na vse ljudi izvira, in ker iz tega greha za nas izvirajo vse nadloge na duši in na telesu.

21. *Ali je kdo čist ostal izvirnega greha?*

Marija je čista ostala izvirnega greha, Marija je brez madeža izvirnega greha spočeta.

22. *Kako dolgo je Bog ljubil perve starše?*

Tako dolgo jih je ljubil, dokler niso grešili.

23. *Kaj torej Bog ljubi in kaj sovraži?*

Bog ljubi vse dobro in sovraži vse hudo, — on je neskončno svet.

24. *Kaj sta Adam in Eva po grehu storila?*

Skrivala sta se med drevjem v raji.

25. *Ali se more pred Bogom kdo skriti?*

Pred Bogom se ne more nihče skriti, — Bog je vsegapričujoč; on tudi vse vidi, vse sliši, vse vé, — je vsegaveden.

26. *Kako je Bog zavoljo greha kaznoval Adama in Evo?*

Iz raja ju je spodil, in postala sta nesrečna na duši in na telesu.

27. *Kaj je Bog rekel kači po grehu?*

Rekel ji je: Po trebuhu se boš plazila in prah boš jedla; eden pa bo prišel, ki ti bo glavo sterl.

28. *Kaj je Bog rekel Evi po grehu?*

Rekel ji je: Ti boš z otroci veliko terpela, in možu boš podložna.

29. Kaj je rekel Bog Adamu po grehu?

Rekel mu je: Ti boš zemljo težkó obdeloval in v potu svojega obraza boš kruh jedel, dokler se ne poverneš v perst, iz ktere si vzet.

30. Kaj torej Bog plačuje in kaj kaznuje?

Bog vse dobro plačuje in vse hudo kaznuje, — Bog je neskončno pravičen.

5. Od druge Božje osebe.

a) Jezusova mladost.

1. Kam je Bog zavergel hudobne angelje zavoljo greha?

Bog je zavergel hudobne angelje zavoljo greha v pekel.

2. Ali je Bog tudi naše perve starše vekomaj zavergel zavoljo greha?

Ni jih vekomaj zavergel, ampak jima je odrešenika obljubil, kteri je čez štiri tisuč let prišel na svet.

3. Kako se imenuje Odrešenik svetá?

Odrešenik svetá se imenuje Jezus Kristus.

4. Kdo je Jezus Kristus!

Jezus Kristus je 1. edinorojeni Sin Boga Očeta; 2. Bog in človek skupaj; 3. naš Odrešenik in Zveličar; 4. naš Gospod, zapovednik in učenik. (2. člen apost. vere.)

5. Koliko natur ima torej Jezus Kristus?

Jezus ima dve naturi, Božjo in človeško.

6. Po kteri naturi ima Jezus očeta!

Jezus ima po Božji naturi očeta in ta je Bog Oče.

7. Po kteri naturi ima Jezus mater?

Jezus ima po človeški naturi mater, in ta je Marija, — Mati Božja.

8. *Kdo je Mariji oznanil, da bo mati Jezusova postala?*

Mariji je oznanil angelj Gabrijel, da bo mati Jezusova postala, in da ga bo spočela od svetega Duha. (Angeljevo češenje.)

9. *Kaj je Marija delala, ko ji je angelj češenje prinesel?*

Ko je angelj Mariji češenje prinesel, je v Nazaretu v hišici molila.

10. *Kam je potem Marija šla?*

Šla je obiskat svojo teto Elizabeto.

11. *S kom je bila Marija zaročena?*

Marija je bila zaročena s svetim Jožefom, kteri je bil rednik Jezusov.

12. *Kje je bil Jezus rojen?*

Jezus je bil rojen v Betlehemu v hlevcu.

13. *Kaj je Marija po Jezusovem rojstvu storila?*

Marija je dete v plenice povila, in v jaslice položila.

14. *Kdaj obhajamo spomin Jezusovega rojstva?*

Spomin Jezusovega rojstva obhajamo o božiču, na sveti večer. (3. člen apost. vere.)

15. *Kdo je rojstvo Jezusovo oznanil?*

Rojstvo Jezusovo so oznanili: 1. Angelj pastirjem; 2. zvezda modrim v jutrovi deželi; 3. modri kralju Herodu in pismarjem; 4. Simeon in Ana ljudem v tempeljnu.

16. *Kako so angelji na polji prepevali?*

Peli so: Čast Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji, ki so dobre (svete) volje.

17. *Kam so pastirji potem hiteli?*

Hiteli so v Betlehem v hlev, in so ondi Jezusa molili.

18. *Kdo je prišel iz jutrove dežele, ko je bil Jezus rojen?*

Prišli so modri, ali trije kralji, ktere je zvezda pripeljala. (Razglašenje Gospodovo.)

19. *Kaj so modri storili, ko so Jezusa našli?*

Modri so predenj poklekniti, ga molili in mu zlata, kadila in mire v dar prinesli.

20. *Kaj se je zgodilo, ko je bil Jezus osem dni star?*

Ko je bil Jezus osem dni star, je bil po postavi obrezan in Jezus imenovan. (Novo leto.)

21. *Kaj se je zgodilo, ko je bil Jezus štirdeset dni star?*

Ko je bil Jezus štirdeset dni star, sta ga Jožef in Marija v tempeljnu darovala in sta v dar prinesla dva golobčeka. (Svečnica.)

22. *Kdo je ravno takrat prišel v tempelj?*

Takrat sta v tempelj prišla Simeon in Ana, in sta veselo pripovedovala, da je to dete obljubljeni Odrešenik.

23. *Kaj je hotel Herod Jezusu storiti?*

Herod je hotel Jezusa umoriti.

24. *Kako je Bog v tej nevarnosti pomagal?*

Angelj je prišel k Jožefu in je rekel, naj vzame dete in Marijo njegovo mater, in naj beži v Egipt.

25. *Kaj je potem storil grozoviti Herod?*

Grozoviti Herod je dal pomoriti vse otročiče moškega spola, ki niso bili čez dve leti stari.

26. *Kako imenujemo tiste otroke, ktere je Herod zapovedal umoriti?*

Imenujemo jih nedolžne otročiče.

27. *Kam je šel Jožef z Jezusom in Marijo po Herodovi smerti?*

Po Herodovi smerti je šel Jožef z Jezusom in Marijo v Nazaret.

28. *Kaj se je zgodilo, ko je bil Jezus dvanajst let star?*

Šel je s svojimi starši v Jeruzalem k velikonočnim praznikom.

29. *Kaj se je tedaj v Jeruzalemu zgodilo?*

Marija in Jožef sta Jezusa zgubila, Jezus je ostal v Jeruzalemu, in čez tri dni sta ga najdla v tempeljnu med učeniki.

30. *Kam sta potem Marija in Jožef šla z Jezusom?*

Šla sta ž njim v Nazaret, kjer jima je bil pokoren in je rastel v starosti, modrosti in milosti pri Bogu in pri ljudeh. (Rožni venec I.)

b) Jezus učènik.

1. *Zakaj je Jezus na svet prišel?*

Jezus je zato prišel na svet, da nas je 1. podučil, in 2. s svojo smertjo odrešil večnega pogubljenja.

2. *Kdaj je začel Jezus učiti?*

Jezus je začel učiti, ko je bil 30 let star.

3. *Kdo je ljudi pripravljal na Jezusov prihod?*

Sveti Janez Kerstnik je ljudi pripravljal na Jezusov prihod.

4. *Zakaj se sveti Janez imenuje Kerstnik?*

Zato, ker je ljudi kerševal in je tudi Jezusa kerstil.

5. *Kaj se je pri Jezusovem kerstu zgodilo?*

Sveti Duh se je prikazal v podobi goloba nad Jezusom, in Bog Oče se je oglasil: Ta je moj ljubeznjivi Sin, nad kterim imam svoje dopadajenje.

6. *Kam je Jezus potem šel?*

Jezus je bil potem od svetega Duha v pušavo peljan, se je postil 40 dni in 40 noči, hudobni duh ga je skušal, in angeljci so prišli in so mu stregli.

7. *Kaj je potem Jezus storil?*

Izvolil si je dvanajst aposteljnov in dva in sedemdeset učencev, hodil je tri leta po svoji domači deželi, je povsod učil, čudeže delal in dobrote skazoval.

8. *Kaj je Jezus učil?*

Jezus je učil, kako morajo ljudje živeti, da bodo v nebesa prišli.

9. *S čim je Jezus poterjeval svoj nauk?*

Jezus je poterjeval svoj nauk s čudeži.

10. *Ktere čudeže je delal Jezus v naravi?*

Jezus je v Kani galilejski spremenil vodo v vino, dvakrat z malo hlebi in ribami nasitil več tisuč ljudi, vetru in morju je zapovedoval, po morji je hodil, kakor po suhem.

11. *Ktere čudeže je Jezus delal nad ljudmi?*

Jezus je dajal slepim, da so vidili; gluhim, da so slišali; mutastim da so govorili; hromim, da so hodili; gobove je očiševal; vsakoršne bolnike, tudi take, ki so bili daleč od njega, je ozdravljal; hudobne duhove je izganjal, in mertve oživljal: Jajrovo hčer, najmljanskega mladenča, Lazarja, ki je že štiri dni v grobu ležal.

12. *Kako se je Jezus obnašal do otrok?*

Jezus je bil do otrok zelo ljubeznjiv.

13. *Kaj je rekel Jezus, ko so jih aposteljni odganjali?*

Rekel je: Pustite male k meni priti, ker njih je nebeško kraljestvo.

14. *Kako je pokazal svojo ljubeznjivost do otrok?*

Vzel jih je v naročje in jih je blagoslovil.

c) Jezusovo terpljenje.

1. *Kako je šel Jezus zadnjikrat k velikonočnim praznikom?*

Jezus je na osličku jezdil v Jeruzalem, in ljudje so ga veselo spremljali. (Cvetna nedelja.)

2. *Kaj je Jezus storil tisti večer pred svojim terpljenjem?*

Jezus je z aposteljni jedel velikonočno jagnje, jim je nogé umival in postavil zakrament presvetega rešnjega Telesa.

3. *Kdaj obhajamo spomin zadnje večerje?*

Spomin zadnje večerje obhajamo na véliki četertek.

4. *Kam je šel Jezus po zadnji večerji?*

Po zadnji večerji je šel Jezus na oljsko goro molit.

5. *Kako je Jezus na oljski gori molil?*

Trikrat je molil: Oče! ako je mogoče, naj gre ta kelih terpljenja od mene, pa ne moja, ampak tvoja volja naj se zgodi.

6. *Ali je bil Jezus na oljski gori zelo žalosten?*

Tako zelo je bil žalosten, da je kervav pot potil.

7. *Kdo je Jezusa izdal?*

Judež Iškarijot je Jezusa izdal za trideset srebernikov, in ga je vojakom s kušljejem pokazal.

8. *Kam so vojaki peljali zvezanega Jezusa?*

Naj prej so ga peljali k Anu, potem k Kajfu, kjer so ga viši duhovni in farizeji izpraševali.

9. *Kdo je Jezusa pri Kajfu na dvorišu zatajil?*

Peter je Jezusa na dvorišu trikrat zatajil.

10. *Kam so Jezusa v petek zjutraj peljali?*

Peljali so ga k cesarjevemu namestniku Ponciju Pilatu in so ga tožili, da ljudstvo zapeljuje, brani cesarju davke dajati, in se dela kralja.

11. *Kam so Jezusa peljali od Poncija Pilata?*

Peljali so ga k Herodu, kteri ga je zasramoval, in ga belo oblečenega nazaj poslal Pilatu.

12. *Kaj se je potem godilo z Jezusom?*

Potem ga je dal Pilat bričem, da so ga bičali in s ternjem kronali.

13. *Kako so farizeji Pilata prisilili, da je Jezusa k smerti obsodil?*

Rekli so, da ga hočejo cesarju zatožiti.

14. *Kje je bil Jezus križan?*

Jezus je bil križan na gori Kalvariji ali Golgati.

15. *Kaj se je posebnega zgodilo na poti?*

Srečal je Jeruzalemske žene, trikrat je padel pod težkim križem, in Simeon iz Cirene mu je prisiljen pomagal križ nesti. (Križev pot.)

16. *Kdaj so Jezusa pribili na križ?*

Jezusa so pribili na križ okoli enajstih dopoldne, in visel je na križu do treh popoldne. (Rožni venec II.)

17. *Kaj se je zgodilo, ko je Jezus visel na križu?*

1. Jezus je za svoje sovražnike molil: „Oče! odpusti jim; sej ne vedó, kaj delajo.“
2. Skesanega razbojnika je potolažil, rekoč: „Resnično ti povem, danes boš z menoj v raji.“
3. Svojo mater je izročil Janezu, rekoč Mariji: „Žena! glej tvoj sin!“ In Janezu: „Glej tvoja mati!“
4. Opoldne je solnce otemnelo, in tema je bila po vsi zemlji dò treh popoldne, in tedaj je naznanil Jezus svoje terpljenje in zapušenost, rekoč: „Moj Bog, moj Bog! zakaj si me zapustil?“
5. Od prevelicega terpljenja žejin, je rekel: „Žejin sem!“ in so mu dali jesiha.

6. Rekel je „Dopolnjeno je!“

7. Zavpil je z velikim glasom: „Oče, v tvoje roke izročim svojo dušo!“ In ko je bil to izrekel, je glavo nagnil in umerl.

18. Kaj se je zgodilo, ko je Jezus umerl?

Zagrinjalo v tempeljnu se je pretergalo od verha do tal; zemlja se je tresla; skale so pokale; grobi so se odpirali; mertvi so vstajali; stotnik je rekel: Resnično, ta je Sin Božji.

19. Kdaj obhajamo spomin Jezusovega terpljenja in njegove smerti?

Spomin Jezusovega terpljenja in njegove smerti obhajamo na véliki petek; pa tudi vsaki petek zvoni, in se zderžimo mesnih jedi v čast Jezusove smerti.

20. Kdo je pokopal Jezusa?

Jožef Arimatejec in Nikodem sta ga pokopala v nov, v skalo vsekan grob, kamor še nobeden ni bil položen. (4. člen apost. vere.)

21. Kam je šla duša Jezusova?

Duša Jezusova je šla pred pekel, kjer so duše pravičnih odrešenja čakale.

d) Jezusovo vstajenje in njegov vnebohod.

1. Kaj se je zgodilo, ko so bili Jezusa v grob položili?

Sovražniki Jezusovi so grob zapečatili, in vojaki so ga varovali.

2. Ali je Jezus v grobu ostal?

Jezus ni ostal v grobu, ampak je tretji dan častitljiv od smerti vstal. (5. člen apost. vere.)

3. Komu se je Jezus po vstajenji prikazal?

Prikazal se je svoji materi Mariji, Mariji Magdaleni, Petru, dvema učencema, ki sta šla v Emavs, dvakrat zbranim aposteljnom, enkrat več kakor pet sto učencem na gori.

4. *Kdaj obhajamo spomin Jezusovega vstajenja?*

Spomin Jezusovega vstajenja obhajamo o veliki noči.

5. *Kaj je Jezus delal po svojem vstajenji?*

Aposteljne je učil, in Petra je postavil vidnega poglavarja svoji cerkvi.

6. *Kaj se je zgodilo štirdeseti dan po vstajenji?*

Jezus je šel z dušo in telesom na oljski gori v pričo aposteljnov v nebesa. (Vnebohod.)

7. *Kaj Jezus sedaj dela v nebesih?*

Jezus sedi na desnici Boga Očeta, to je: Jezus ima ravno tisto čast in oblast v nebesih in na zemlji, kakor Bog Oče. (6. člen apost. vere.)

8. *Ali bo Jezus še kdaj prišel?*

Prišel bo konec svetá sodit žive in mertve, to je dobre in hudobne. (7. člen apost. vere.)

6. Od tretje Božje osebe in od svete cerkve.

1. *Koga je Jezus deset dni po svojem vnebohodu aposteljnom poslal?*

Jezus je deset dni po svojem vnebohodu aposteljnom poslal svetega Duha, kteri je prišel nad nje v podobi gorečih jezikov.

2. *Kdaj obhajamo spomin prihoda svetega Duha?*

Spomin prihoda svetega Duha obhajamo o binkoštih.

3. *Kdo je sveti Duh?*

Sveti Duh je tretja Božja oseba, on je pravi Bog. (8. člen apost. vere.)

4. *Kaj nam sveti Duh dobrega daje?*

Sveti Duh nas posvečuje, nas razsvetljuje, nam pomaga dobro delati in nam delí svoje darove.

5. Kteri so darovi cvetega Duha?

Darovi svetega Duha so ti: 1. dar modrosti; 2. dar umnosti; 3. dar svéta; 4. dar moči; 5. dar učenosti; 6. dar pobožnosti; 7. dar strahu Božjega.

6. Kaj so potem aposteljni delali, ko so bili prejeli svetega Duha?

Aposteljni so povsod oznanovali Jezusov nauk, in se niso bali ne terpljenja, ne smerti.

7. Kako imenujemo aposteljne in tiste, kteri verujejo v Jezusa?

Aposteljne in vse, ki verujejo v Jezusa imenujemo Jezusovo cerkev.

8. Kdo je nevidni poglavar svete cerkve?

Nevidni poglavar svete cerkve je Jezus Kristus sam.

9. Komu je rekel Jezus vladati sveto cerkev?

Jezus je aposteljnom in njih naslednikom, škofom, rekel vladati sveto cerkev.

10. Kterega izmed aposteljnov je postavil Jezus svoji cerkvi vidnega poglavarja?

Jezus je postavil svoji cerkvi vidnega poglavarja Petra, kterega naslednik je rimski papež.

11. Kaj pomenijo besede: Verujem v občestvo svetnikov?

One pomenijo: Verujem, da so verni na zemlji, svetniki v nebesih in duše v vicah v zvezi in da se vdeležujejo duhovnih dobrot. (9. člen apost. vere.)

12. Kaj pomenijo besede: Verujem v odpušanje grehov?

One pomenijo: Verujem, da imajo škofje in mašniki od Jezusa oblast grehe odpušati. (10. člen apost. vere.)

13. Kaj je Jezus storil svoji materi, potem ko je bil v nebesih in ko je Marija umerla?

Jezus je svojo mater v nebesa vzel in v nebesih kronal. (Rožni venec III.)

7. Poslednje reči.

1. *Kaj se zgodi, kadar človek umerje?*

Duša se loči od telesa, bo koj sojena (posebna sodba) in potem gre ali v nebesa, v vice ali v pekel, kamor si zasluži.

2. *Ktere duše pridejo v nebesa?*

V nebesa pridejo duše, ktere so popolnama čiste.

3. *Ktere duše pridejo v vice?*

V vice pridejo duše, ktere imajo male grehe nad sabo.

4. *Kako moremo dušam v vicah pomagati?*

Dušam v vicah moremo pomagati: 1. Z daritvijo svete maše; 2. z molitvijo; 3. z drugimi dobrimi deli; 4. z odpustki.

5. *Ktere duše pridejo v pekel?*

V pekel pridejo duše, ktere imajo smertne grehe nad sabo.

6. *Kaj se bo sodnji dan zgodilo?*

Sodnji dan bodo trupla vsih ljudi iz zemlje vstale in sè svojimi dušami zopet sklenile, in potem bo poslednja sodba. (11. člen apost. vere.)

7. *Ali bodo po poslednji sodbi še vice?*

Po poslednji sodbi bodo le nebesa in pekel. (12. člen apost. vere.)

II. Poglavje.

Od upanja.

1. *Kaj upamo od Boga?*

Od Boga upamo večno zveličanje, in vse pripomočke, ki jih k zveličanju potrebujemo.

2. *S čim pokažemo svoje zaupanje v Boga?*

Svoje zaupanje v Boga pokažemo z molitvijo.

3. *Kaj se pravi moliti?*

Moliti se pravi z Bogom govoriti, ali svojega duha k Bogu povzdigovati.

4. *Zakaj molimo?*

Zato molimo, da Boga častimo, hvalimo in prosimo.

5. *Kolikerna je torej molitev?*

Molitev je trojna: Častivna, hvalivna in prosivna.

6. *Kako zamoremo moliti?*

Moliti zamoremo znotranje ali ob enem tudi zunanje.

7. *Ali smo dolžni moliti?*

Dolžni smo moliti, ker nam je Jezus zapovedal moliti in ker je sam neprenehoma molil.

8. *Ali je vsaka molitev dobra?*

Le tista molitev je dobra, pri kteri človek v sercu misli in čuti, kar z besedo izgovarja.

9. Kako se mora otrok pri molitvi obnašati?

Otrok mora pri molitvi sklenjene roke imeti, se ne sme ozirati ali na kaj druzega misliti.

10. Kaj nam dobra molitev pomaga?

Dobra molitev nam pomaga, da Bogu dopademo, in dosežemo, kar Boga prosimo, če je naši duši v zveličanje.

11. Kdaj posebno moramo moliti?

Moliti moramo zjutraj in zvečer, pred jedjo in po jedi, pred šolo in po šoli, in kadar k molitvi zvoni.

12. Ktere molitve naj večkrat molimo?

Naj večkrat molimo Oče naš ali Gospodovo molitev in Češeno Marijo.

13. Koliko delov ima Oče naš?

Oče naš ima ogovor in sedem prošenj.

14. Ktere besede se imenujejo ogovor?

Ogovor se imenujejo besede: „Oče naš, kteri si v nebesih.“

15. Kaj prosimo v pervi prošnji: „Posvečeno bodi tvoje ime“?

V pervi prošnji prosimo, da bi vsi ljudje Boga prav spoznali, častili in ga z grehi ne žalili.

16. Kaj prosimo v drugi prošnji: „Pridi k nam tvoje kraljestvo?

V drugi prošnji posebno prosimo, da bi nam Bog po tem življenji nebesa dodelil.

17. Kaj prosimo v tretji prošnji: „Zgodi se tvoja volja, kakor v nebesih, tako na zemlji“?

V tretji prošnji prosimo, da bi nam Bog gnado dal, njegovo sveto voljo vselej in tako spolnovati, kakor jo angelji in svetniki v nebesih spolnujejo.

18. Kaj prosimo v četerti prošnji: „Daj nam danes naš vsakdanji kruh“?

V četerti prošnji prosimo, da bi nam Bog dal vsega, česar potrebujemo za dušo in telo.

19. Kaj prosimo v peti prošnji: „Odpusti nam naše dolge, kakor tudi mi odpušamo svojim dolžnikom“?

V peti prošnji prosimo, da bi nam Bog grehe odpustil ravno tako, kakor tudi mi odpušamo vsem, kteri so nas razžalili.

20. Kaj prosimo v šesti prošnji: „In nas ne vpelji v skušnjavo“?

V šesti prošnji prosimo, da bi Bog odvernil od nas skušnjave in vse, kar nas v greh napeljuje.

21. Kaj prosimo v sedmi prošnji: „Temuč reši nas od hudega“?

V sedmi prošnji prosimo, da bi nas Bog rešil vsega hudega na duši in na telesu, posebno greha in večnega pogubljenja.

22. Kaj pomeni beseda „Amen“?

Beseda Amen pomeni: Zgôdi se, kar prosimo.

23. Koliko delov ima „Češena Marija“?

Češena Marija ima tri dele: 1. pozdravljenje velicega angelja Gabriela; 2. pozdravljenje tete Elizabete; 3. besede, ki jih je sveta cerkev pristavila.

III. Poglavje.

Od ljubezni.

1. *Koga nas je učil Jezus ljubiti?*

Jezus nas je učil ljubiti Boga in bližnjega, ker je rekel: „Ljubi Gospoda svojega Boga iz vsega svojega serca, in iz vse svoje duše, in iz vse svoje misli, in vse svoje moči. Ta je naj veči in perva zapoved, druga pa je tej enaka: Ljubi svojega bližnjega, kakor sam sebe.“

2. *Kako moramo Boga ljubiti?*

Boga moramo ljubiti čez vse, to je, raji ga moramo imeti, kakor vse stvari, raji vse, tudi življenje dati, kakor Boga žaliti.

3. *Kdo je naš bližnji?*

Naš bližnji je vsak človek, naj bo prijatelj ali neprijatelj. (Usmiljeni Samarijan.)

4. *Kako moramo bližnjega ljubiti?*

Bližnjega moramo ljubiti, kakor sami sebe.

5. *S čim pokažemo, da Boga in bližnjega ljubimo?*

S tem, da spolnujemo Božje zapovedi.

6. *Ktere so Božje zapovedi?*

Božje zapovedi so:

1. Vervaj v enega samega Boga.
3. Ne imenuj po nemarnem Božjega imena.
3. Posvečuj praznik.
4. Spoštuj očeta in mater, da boš dolgo živel in da ti bo dobro na zemlji.
5. Ne ubijaj.

6. Ne prešeštvaj.
7. Ne kradi.
8. Ne pričaj po krivem zoper svojega bližnjega.
9. Ne želi svojega bližnjega žene.
10. Ne želi svojega bližnjega blaga.

7. *Kje je Bog dal zapovedi?*

Bog je dal zapovedi po Mozesu na Sinajski gori Izraelskemu ljudstvu med gromom in bliskom.

8. *Zakaj je dal Bog zapovedi med gromom in bliskom?*

Zato, da bi se ljudje bolj bali njegove zapovedi prelomiti, in da bi jih raji spolnovali.

9. *Ali imamo razun Božjih zapoved še ktere druge zapovedi?*

Razun Božjih zapoved imamo še cerkvene zapovedi in te so:

1. Posvečuj zapovedane praznike.
2. Bodi ob nedeljah in zapovedanih praznikih s spodobno pobožnostjo pri sveti maši.
3. Posti se zapovedane postne dni, namreč: Štiridesetdanski post, kvaterne in druge zapovedane postne dni; zderži se tudi ob petkih in sobotah mesnih jedi.
4. Spovej se svojih grehov postavljenemu spovedniku vsaj enkrat v letu, in o velikonočnem času prejmi sveto Rešnje telo.
5. Ne obhajaj ženitve o prepovedanih časih.

10. *Kaj stori kristjan, kteri Božjo ali cerkveno zapoved prostovoljno in nepremišljeno prelomi?*

Kdor Božjo ali cerkveno zapoved prelomi, stori greh.

11. *Kdo se pregreši zoper pervo Božjo zapoved?*

Kdor rad in pobožno ne moli.

12. *Kdo se pregreši zoper drugo Božjo zapoved?*

Kdor Božjemu imenu z besedo nečast dela; Božje ime po nemarnem imenuje, kolne, se roti, obljube dela in jih ne spolnuje.

13. *Kdo se pregreši zoper tretjo Božjo zapoved?*

Kdor ne gre ob nedeljah in praznikih k Božji službi, akoravno bi lahko šel, v cerkvi pobožno ne moli in Gospodovemu dnevu s prepovedanim delom nečast dela.

14. *Kdo se pregreši zoper četerto Božjo zapoved?*

Kdor staršev, učenikov in gospodarjev ne uboga, jih gerdo gleda, in stare ljudi žali ali zasmehuje.

15. *Kdo se pregreši zoper peto Božjo zapoved?*

Kdor sebe ali druge na telesu ali na duši kaj poškoduje ali celo umori, zlasti kdor druge pohujšuje.

16. *Kdo se pregreši zoper šesto Božjo zapoved?*

Kdor kaj gerdega rad misli, govori, gleda, posluša, poje ali dela.

17. *Kdo se pregreši zoper sedmo Božjo zapoved?*

Kdor je len, zapravlja, krade, kaj najde, pa nazaj ne da, goljufava, škodo dela in je ne popravi.

18. *Kdo se pregreši zoper osmo Božjo zapoved?*

Kdor druge po krivem toži, opravlja, obrekuje, se laže in zmirja.

19. *Kdo se pregreši zoper deveto in deseto Božjo zapoved?*

Kdor privoli v nesramno ali lakomno poželenje do vsega, kar ni njegovega.

20. *Kdo se pregreši zoper pervo in drugo cerkveno zapoved?*

Kdor ob nedeljah in praznikih ne gre k sveti maši, ali če se tam nespodobno obnaša, in ne moli.

21. *Kaj je sveta maša?*

Sveta maša je nekervava daritev nove zaveze, vedni spomin kervave daritve, ktero je Jezus na križu opravil.

22. *Kako moramo biti pri sveti maši?*

Pri celi sveti maši moramo biti in sicer: 1. pazno, 2. pobožno, 3. spodobno.

23. Kteri so poglavitni deli svete maše?

Poglavitni deli svete maše so: 1. evangelij, 2. darovanje, 3. povzdigovanje, 4. obhajilo.

24. Kako se nam je obnašati pri evangelii?

Pri evangelii moramo vstati, se prekrižati in skleniti, da hočemo po sveti veri stanovitno živeti.

25. Kako se nam je obnašati pri darovanji?

Pri darovanji moramo sami sebe Bogu darovati.

26. Kako se nam je obnašati pri povzdigovanji?

Pri povzdigovanji moramo Jezusa v podobah kruha in vina moliti, na persi terkati in svoje grehe obžalovati.

27. Kako se nam je obnašati pri mašnikovem obhajilu?

Pri mašnikovem obhajilu se moramo v duhu obhajati, to je, goreče želje po Jezusu obuditi.

28. Kdo se pregreši zoper tretjo cerkveno zapoved?

Kdor se o zapovedanih postnih dneh ne posti, ali mesene jedi vživa.

29. Kdo se pregreši zoper četerto cerkveno zapoved?

Kdor ne gre vsako leto vsaj enkrat k spovedi, in o velikonočnem času k svetemu obhajilu.

30. Kdo se pregreši zoper peto cerkveno zapoved?

Kdor v adventu ali v postu pleše in k veselicam zahaja.

IV. Poglavje.

Od svetih zakramentov.

1. *Brez česa ne more nihče v nebesa priti?*

Nihče ne more brez gnade Božje v nebesa priti.

2. *Kaj je gnada Božja?*

Gnada Božja je vsaki nezasluženi dar Božji.

3. *Kaj je posvečujoča gnada Božja?*

Posvečujoča gnada Božja je tisti nezasluženi dar Božji, kteri nas dela na duši lepe, čiste, svete, Bogu dopadljive in večnega življenja vredne.

4. *Kaj je djanska gnada Božja?*

Djanska gnada Božja je tista pomoč Božja, ki nam je k vsakemu dobremu delu potrebna.

5. *Kdo nam je gnado Božjo zaslužil?*

Gnado Božjo nam je zaslužil Jezus Kristus s svojo smertjo na križu.

6. *Ali se gnada Božja vidi?*

Gnada Božja je nevidna.

7. *Kaj je tedaj Jezus postavil, da zamoremo vediti, kdaj gnado Božjo zadobimo?*

Postavil je svete zakramente.

8. *Kaj je zakrament?*

Zakrament je vidno znamnje nevidne gnade Božje, postavljen od Jezusa Kristusa v naše posvečenje.

9. Koliko je svetih zakramentov?

Svetih zakramentov je sedem in ti so: 1. Sveti kerst. 2. Sveta birma. 3. Sveto Rešnje telo. 4. Sveta pokora. 5. Sveto poslednje olje. 6. Sveto mašnikovo posvečevanje. 7. Sveti zakon.

10. Kdo deli svete zakramente?

Svete zakramente deli sveta cerkev, to je, škofje in mašniki.

11. Kdo nam pri svetih zakramentih gnade deli?

Bog sveti Duh nam jih deli, zato se imenuje posvečevavec.

12. Kje nas sveti Duh posvečuje?

Sveti Duh nas posvečuje 1. pri svetem kerstu, 2. pri sveti pokori, 3. kolikokrat druge svete zakramente vredno prejmemo.

13. Kteri zakrament je naj potrebniši?

Naj potrebniši zakrament je sveti kerst, ker brez njega ne more nihče zveličan biti.

14. Kaj smo pri „svetem kerstu“ zadobili?

1. Izvirni greh nam je bil izbrisan, — 2. večna in časna kazen nam je bila odpušena, — 3. zadobili smo posvečujočo gnado Božjo, — 4. postali smo otroci Božji in deležniki večnega zveličanja.

15. Kaj zadobimo pri „sveti birmi“?

Pri sveti birmi nas sveti Duh prav posebno v veri poterdi.

16. Kaj prejmemo pri „zakramentu presvetega rešnjega Telesa“?

Pri zakramentu presvetega rešnjega Telesa prejmemo Jezusa Kristusa pod podobo kruha in vina; zato se ta zakrament imenuje naj svetejši zakrament.

17. Od svete pokore.

1. *Kaj je zakrament svete pokore?*

Zakrament svete pokore je zakrament, v kterem v to postavljeni mašnik na Božjem mestu grešniku po svetem kerstu storjene grehe odpusti, če se jih skesano in do čistega spové, in tudi resnično voljo ima se poboljšati in pravo pokoro delati.

2. *Koga človek z grehom razžali?*

Človek z grehom Boga razžali.

3. *Kdo mu tedaj zamore le grehe odpušati?*

Samo Bog zamore grešniku grehe odpušati.

4. *Ali je zamogel tudi Jezus na zemlji grehe odpušati?*

Zamogel jih je odpušati, ker je Bog in človek skupaj.

5. *Ali je Jezus tudi grehe odpušal?*

Jezus je večkrat rekel skesanemu grešniku ali grešnici: Zaupaj sin, zaupaj hči, tvoji grehi so ti odpušeni. (Magdalena.)

6. *Ali je pa Jezus vedno na zemlji ostal, da bi grehe odpušal?*

Ne, on je šel v nebesa.

7. *Komu je dal oblast potem grehe odpušati?*

Jezus je svojim aposteljnom dal oblast grehe odpušati.

8. *Pri kteri priložnosti je dal Jezus svojim aposteljnom oblast grehe odpušati?*

Ko je na večer po svojem vstajenji k aposteljnom prišel pri zapertih vratih in jim je rekel: Kterim bote grehe odpustili, so jim odpušeni, in kterim jih bote zaderžali, so jim zaderžani.

9. *Kdo pa ima dandanes oblast grehe odpušati?*

Škofje in mašniki, ker so pravi nasledniki aposteljnov, imajo oblast grehe odpušati.

10. Kje prejemajo mašniki oblast grehe odpušati?

Pri zakramentu mašnikovega posvečevanja.

11. Kdaj mašnik grešniku grehe odpusté?

Kadar mu sveto odvezo dajo.

12. Kaj je tedaj vidno znamnje pri sveti pokori?

Skesano spovedani grehi in mašnikova odveza.

13. Ktere gnade dobimo pri sveti pokori?

Tele gnade dobimo: 1. odpušenje grehov, 2. odpušenje večnih kazen, 3. posvečujočo gnado Božjo (ako jo pa že imamo, se nam pomnoži), 4. mir vesti, in še druge posebne gnade k pobožnemu življenju potrebne.

14. Ali je pa vsaki tudi v nebesih odvezan, kterega mašnik odvežejo?

Ne vsak, ampak le tisti, kteri vse stori, kar je k temu zakramentu potrebno.

15. Ktere reči so pa potrebne k sveti pokori?

Pet reči je potrebnih: 1. izpraševanje vesti, 2. kes ali obžalovanje, 3. terdni sklep, 4. spoved, 5. zadostovanje.

16. V kteri zgodbi nam je Jezus povedal, da je teh pet reči potreba k sveti pokori?

V zgodbi o zgubljenem sinu.

I. Izpraševanje vesti.

1. Kaj se pravi vest izpraševati?

Vest izpraševati se pravi, dobro premisliti, kaj smo grešili od zadnje spovedi, ali od tistega časa, ko smo začeli greh spoznavati.

2. Kaj moramo storiti, preden začnemo vest izpraševati?

Preden začnemo vest izpraševati moramo svetega Duha na pomoč poklicati.

3. Kako naj sv. Duha na pomoč pokličemo?

Pridi sv. Duh! razsvetli mojo pamet, da bom svoje grehe prav spoznal; omeči moje serce, da jih bom prav obžaloval, odkritoserčno se jih spovedal in se resnično poboljšal.

4. *Po kteri versti naj bi svojo vest izpraševali?*

Po božjih in cerkvenih zapovedih, in po grehih.

II. Kes.

1. *Kaj je kes?*

Kes je stud nad grehom in notranja žalost zavoljo razžaljenja Božjega, sklenjena s terdnim sklepom, Boga nič več ne žaliti.

2. *Kákošen mora kes biti?*

Kes mora biti 1. notranj, 2. čez vse velik, 3. splošen, 4. čeznatoren.

3. *Kdaj je kes notranj?*

Kes je notranj, kadar ne obžaljujemo grehov samo z jezikom, ampak tudi v sercu.

4. *Kdaj je kes čez vse velik?*

Kes je čez vse velik, kadar nam je bolj žal, da smo Boga žalili, kakor da bi bili vse na svetu zgubili.

5. *Kdaj je kes splošen?*

Kes je splošen, kadar vse grehe obžalujemo, ne samo nektere.

6. *Kdaj je kes čeznatoren?*

Kes je čeznatoren, kadar s pomočjo svetega Duha greh zato obžalujemo, ker smo ž njim Boga razžalili, nebesa zgubili, pekel zaslužili.

7. *Kdaj bi bil kes zgoli natoren?*

Kes bi bil zgoli natoren, kadar bi greh le zavoljo časne nesreče obžalovali.

8. *Kolikeri je čeznatorni kes?*

Čeznatorni kes je 1. popolnama, 2. nepopolnama.

9. *Kdaj imamo popolnama kes?*

Popolnama kes imamo, kadar s pomočjo svetega Duha greh zato obžalujemo, ker smo z grehom Boga, naj boljšega Očeta, žalili.

10. Kdaj imamo nepopolnama kes?

Nepopolnama kes imamo, kadar s pomočjo svetega Duha greh zato obžalujemo, ker smo z grehom nebesa zgubili in pekel zaslužili.

11. Kako se popolnama kes obudi?

Popolnama kes se tako obudi: „O moj Bog! vsi moji storjeni grehi so mi iz serca žal, ker sem tebe, svojega preljubeznjivega Bogá, tebe, vso svetost in neskončno dobroto, ki te iz vsega serca ljubim, ž njimi razžalil. Terdno sklenem s tvojo gnado svoje življenje poboljšati, in vse, tudi smert raji preterpeti, kakor tebe, svojega Boga, tebe, neskončno svetost in dobroto, še kdaj s kakim grehom razžaliti. Daj mi gnado, da spolnim ta svoj sklep! Prosim te po neskončnem zasluženji tvojega Božjega Sina, našega Gospoda in Zveličarja Jezusa Kristusa. Amen“.

12. Ali moramo popolnama kes imeti?

Spoved je veljavna, če imamo tudi le nepopolnama kes.

Zgledi: Peter, — Magdalena, — Cahej, — cestninar, — zgubljeni sin.

III. Terdni sklep.

1. Kaj mora s kesanjem sklenjeno biti?

S kesanjem mora sklenjeno biti: 1. upanje, da nam bo Bog grehe odpustil, 2. terdni sklep.

2. Kaj je terdni sklep?

Terdni sklep je resnična volja svoje življenje poboljšati in nič več ne grešiti.

3. Kaj moramo skleniti?

Skleniti moramo: 1. da se hočemo varovati storjenih grehov, 2. da se hočemo varovati bližnje priložnosti k grehu, 3. da hočemo storjeno škodo po moči popraviti.

IV. Spoved.

1. *Kaj je spoved?*

Spoved je skesano obtoženje grehov pred pooblaščenim mašnikom, da bi grešnik od njega sveto odvezo dobil.

2. *Kakošna mora spoved biti?*

Spoved mora biti: 1. ponižna, 2. čista, 3. natančna in odkritoserčna.

3. *Kdaj je spoved ponižna?*

Spoved je ponižna, kadar se grešnik ves skesan svojih grehov spové in se brez potrebe ne izgovarja.

4. *Kdaj je spoved čista?*

Spoved je čista, kadar se grešnik vsaj vsih smertnih grehov spové, tako, da nobenega ne zamolči.

5. *Kdaj je spoved natančna in odkritoserčna?*

Spoved je natančna in odkritoserčna, kadar grešnik pové tudi število smertnih grehov in okoliščine, ktere greh zvikšajo ali celo v drugačnega spremené.

6. *Kaj je storiti, kadar ne vemo natanko, kolikokrat smo grešili?*

Vsaj primerno moramo povedati, kolikokrat smo grešili vsaki dan, vsaki teden, vsaki mesec.

7. *Ali se moramo tudi malih grehov spovedati?*

Dobro je tudi malih grehov se spovedati, ker ne vemo vselej natanko, kteri grehi so majhni in kteri so veliki, in ker tudi mali grehi Boga žalijo.

8. *Zakaj se ne smemo sramovati pri spovedi grehe povedati?*

1. Zato, ker se nismo sramovali grešiti.
2. Ker je bolje enemu samemu Božjemu namestniku svoje grehe povedati, kakor da bi jih na sodnji dan vsi zvedili.
3. Ker morajo spovednik z grešnikom usmiljenje imeti.
4. Ker ne smejo nikomur nič povedati.

9. Ali je tista spoved veljavna, pri kteri je grešnik le kaj pozabil?

Veljavna je, če ni bila zanikernost prevelika, vendar mora grešnik, če je velik greh pozabil, nazaj iti k spovedi, ako je še mogoče; ali mora pa pri prihodnji spovedi povedati.

10. Kako se spoved začne?

Spoved se tako začne: ✝ Prosim, duhovni oče, svetega blagoslova, da se svojih grehov prav in čisto spovem. — Jaz, ubogi grešnik, se spovem Bogu vsegamogočnemu, Mariji, Materi Božji, vsim ljubim svetnikom, in vam, častitljivemu mašniku, Božjemu namestniku, da sem po svoji zadnji spovedi, ki sem jo opravil . . . velikokrat in obilno grešil v mislih in željah, z besedami in djanjem; posebno pa se obtožim, da (nisem molil zjutraj in zvečer, sem Božje ime nepotrebno imenoval, sem dvakrat, desetkrat zaklel — i. t. d.)

11. Kako se spoved sklene?

Spoved se tako sklene: Ti in vsi moji drugi grehi, ki se jih spomnim ali ne, ki sem jih ali sam storil, ali pa kriv bil, da so jih drugi storili, so mi iz serca žal, ker sem Boga, njega samo sveto in preljubeznjivo dobroto, ž njimi razžalil. Terdno sklenem, nič več ne grešiti, in vsih priložnost v greh se varovati. Prosim, duhovni oče, zveličavne pokore in svete odveze.

Krajši način: Sedaj sem vse povedal; prosim, duhovni oče, zveličavne pokore in svete odveze.

12. Kaj moramo potem storiti?

Pazljivo moramo spovednika poslušati in odgovoriti, če nas kaj vprašajo.

13. Kaj si moramo posebno dobro zapomniti?

Posebno dobro si moramo zapomniti pokoro, ktero nam 'spovednik naložé.

V. Zadostovanje.

1. Kaj moramo po spovedi storiti?

Po spovedi moramo: 1. Bogu se zahvaliti, ker nam je grehe odpustil; 2. naloženo pokoro opraviti; 3. pobožno življenje začeti.

2. Kaj je zadostovanje?

Zadostovanje so tiste dobre dela, ktere nam spovednik v pokoro nalože, kakor molitev, post, milošinja.

3. Ali zadostuje samo to opraviti, kar mašnik naložé?

Treba je 1. da si tudi sami kaj za pokoro naložimo; 2. da nadloge in težave, ktere nam Bog pošilja, z voljo in za pokoro prenašamo.

4. Kdaj naj bi naloženo pokoro opravili?

Dobro je, da jo koj po spovedi opravimo, če je mogoče.

5. Ktero je naj gotovši znamnje dobro opravljene spovedi?

Naj gotovši znamnje dobro opravljene spovedi je, če smo po spovedi boljši in pobožniši.

* * *

18. Kaj zadobi bolnik pri „zakramentu svetega poslednega olja“?

Bolnik zadobi pri zakramentu poslednjega olja gnado Božjo v dušno, in večkrat tudi v telesno zdravje.

19. Kaj zadobijo mašniki pri „zakramentu svetega mašnikovega posvečevanja?“

Mašniki zadobijo zraven oblastí tudi gnado, dolžnosti svojega stanu prav spolnovati.

20. Kaj so zadobili starši pri „zakramentu svetega zakona?“

Starši so pri svetem zakonu dobili posebno pomoč Božjo, pobožno živeti in svoje otroke keršansko izrejevati.

V. Poglavje.

Od keršanske pravičnosti.

1. *Ali je za zveličanje zadosti, da se človek le greha varuje?*

Za zveličanje ni zadosti, da se človek le greha varuje, ampak mora tudi dobro delati.

2. *Kako se imenuje kristjan, ki se greha varuje in dobro dela?*

Kristjan, ki se greha varuje in dobro dela, se imenuje keršansko pravičen.

3. *Kaj nas torej keršanska pravičnost uči?*

Keršanska pravičnost nas uči: varuj se hudega in delaj dobro!

4. *Kaj je največi hudo?*

Naj veči hudo je greh.

5. *Kaj je greh?*

Greh je prostovoljno prelomljenje Božje postave.

6. *Ali so vsi grehi enako veliki?*

Ne, eni so veliki ali smertni, eni mali ali odpustljivi grehi.

7. *Kdo stori smerten greh?*

Smerten greh stori, kdor kako imenitno Božjo zapoved premišljeno prelomi.

8. *Kdo stori odpustljivi greh?*

Odpustljivi greh stori, kdor v malih rečeh ali ne dosti premišljeno Božjo zapoved prelomi.

9. *Kako zamoremo grešiti?*

Grešiti zamoremo z mislijo, z besedo, z djanjem in z opušenjem tega, kar je kdo dolžan storiti.

10. *Kteri so poglavitni grehi?*

Poglavitni grehi so: 1. Napuh. 2. Lakomnost. 3. Nečistost. 4. Nevošljivost. 5. Požrešnost. 6. Jeza. 7. Lenoba.

11. *Kteri so grehi zoper svetega Duha?*

Grehi zoper svetega Duhá so:

1. Prederzno na Božjo milost grešiti.
2. Nad Božjo milostjo obupati.
3. Spoznani keršanski resnici se ustavljati.
4. Bližnjemu zavoljo gnade Božje nevošljiv biti.
5. Do zveličavnega opominovanja oterpneno serce imeti.
6. V nespokornosti terdovratno ostati.

12. *Kteri so v nebo vpijoči grehi?*

V nebo vpijoči grehi so:

1. Radovoljni uboj.
2. Mutasti ali sodomski greh.
3. Zatiranje ubožcev, vdov in sirot.
4. Delavcem in najemnikom zasližek zaderževati ali utergovati.

13. *Kteri so tuji grehi?*

Tuji grehi so:

1. V greh svétovati.
2. Grešiti velévati.
3. V drugih greh privoliti.
4. V greh napeljevati.
5. Drugih greh hvaliti.
6. K grehu molčati.
7. Greh pregledati.
8. Greha se vdeležiti.
9. Greh zagovarjati.

14. *Kakošno kazen zaslužimo z grehom?*

Smertni greh nas pripelje v večno pogubljenje; odpustljivi greh nam nakoplje časno kazen, ktero moramo terpeti na tem svetu ali v vicah.

15. Kaj je dobro?

Dobro je, kar je po Božji postavi. Po Božji postavi so pa čednosti in dobre dela.

16. Ktere so Božje čednosti?

Božje čednosti so: Vera, upanje, ljubezen.

17. Ktere so poglavitne djanske čednosti?

Poglavitne djanske čednosti so: 1. Modrost, 2. zmernost, 3. pravičnost, 4. serčnost.

18. Ktere so naj imenitniši dobre dela?

Naj imenitniši dobre dela so: 1. Molitev, 2. post, 3. milošinja.

19. Ktere so telesne dela usmiljenja?

Telesne dela usmiljenja so: 1. Lačne nasitovati. 2. Žejne napajati. 3. Popotnike sprejemati. 4. Nage oblačiti. 5. Bolnike obiskovati. 6. Jetnike reševati. 7. Merliče pokopavati.

20. Ktere so duhovne dela usmiljenja?

Duhovne dela usmiljenja so: 1. Grešnike svariti. 2. Nevedne učiti. 3. Dvomljivcem prav svetovati. 4. Žalostne tolažiti. 5. Krivico voljno terpeti. 6. Razžalnikom iz serca odpustiti. 7. Za žive in mertve Boga prositi.

Molitve.

1. Jutranja molitev.

Vstanem v imenu križanega Jezusa, kteri me je s svojo drago kervjo odrešil.

Oče nebeški! lepo te zahvalim, da si me to noč vsega hudega varoval. Prosim te, varuj me tudi današnji dan vsega hudega na duši in na telesu.

Serčno mi je žal, da sem tebe, svojega Boga, tebe neskončno svetost in dobroto, kterikrat razžalil. Terdno sklenem danes se varovati vsacega greha; posebno se bom tega greha . . . in vsake grešne priložnosti ogibal. Obljubim, da hočem vse studiti, kar je tvoji sveti volji nasproti.

O moj Bog! izročim ti svojo dušo in telo. Kar bom danes mislil, govoril ali delal, vse naj bo k tvoji časti. Iz ljubezni do tebe bom vse težave voljno prenašal. Tudi želim danes vsih odpustkov se vdeležiti.

O moj Bog! verujem v tebe, ker si večna resnica.

O moj Bog! upam v tebe, ker si neskončno dobrotljiv.

O moj Bog! ljubim te iz vsega serca, ker si neskončno ljubeznjiv; iz ljubezni do tebe ljubim svojega bližnjega kakor sam sebe.

O Gospá moja, o Mati moja, tebi se vsega darujem, in da se ti vdanega skažem, ti danes posvetim svoje oči, svoje ušesa, svoje usta, svoje serce in sebe popolnama vsega. Ker sem tedaj tvoj, o dobra Mati! varuj me, brani me, kakor svojo lastnino in posestvo.

Angelj Božji, varh moj, — Povsodi mi na strani stoj, — Ti Božja milost me je izročila, — O naj bi vedno tvoja roka me vodila.

Sveti I. pomočnik moj, in vsi svetniki prosite za me! Oče naš. Češena Marija.

2. Mašne molitve.

1. **Pri evangelii.** Vstanem v imenu † Očeta, in † Sina in svetega † Duha. Terdno verujem vse, kar je Bog razodel, kar je Jezus Kristus učil, kar so aposteljni oznanovali, in kar nam sv. katoliška cerkev verovati zapoveduje. V tej sveti veri, o Bog, daj mi živeti in umreti. Amen.

2. **Pri darovanji.** Vzemi, Oče nebeški, dar kruha in vina, kterega ti mašnik darujejo. Naj bom pa tudi jaz tebi prijeten dar, ki se ti izročam sedaj in za poslednji čas. Amen.

3. **Pri povzdigovanji presvete hostije.** O Jezus, molim te! O Jezus, usmili se me! O Jezus, odpusti mi moje grehe. Amen.

Pri povzdigovanji keliha. Presveta rešnja kri, očisti me! Presveta rešnja kri, ozdravi me! Presveta rešnja kri, posveti me, in usmili se vernih duš v vicah! Amen.

4. **Pri mašnikovem obhajilu.** Gospod, nisem vreden, da greš pod mojo streho, ampak reci le besedo in ozdravljena bo moja duša. — O Jezus, tebe sem potreben, pridi v serce moje in pri meni ostani vekomaj. Amen.

Konec svete maše. O Jezus, tebi živim! O Jezus, tebi umerjem! O Jezus, tvoj sem živ in mertev! Amen.

3. Večerna molitev.

Usmiljeni, predobrotljivi Bog! ponižno pred teboj klečim in se ti serčno zahvalim za vse dobrote, ktere si meni, nevrednemu, danes in v celem življenji že podelil. Vzemi v zahvalo vsa moja dobra dela in terpljenja, ktera sklenem z zasluženjem in britkem terpljenjem Jezusa Kristusa.

(Izprašuj nekoliko časa svojo vest in potem moli kes):

O moj Bog! vsi moji storjeni grehi itd., str. 35.

O Jezus, tebi živim! O Jezus, tebi umerjem! O Jezus, tvoj sem živ in mertev. Amen.

Pod tvojo pomoč pribežimo, o sveta Božja porodnica! ne zaverzi naših prošinj v naših potrebah, temuč reši nas vselej vsih nevarnost, o častitljiva in blažena Devica! naša gospa, naša srednica, naša besednica, naša pomočnica! S svojim Sinom nas spravi, svojemu Sinu nas priporoči, svojemu Sinu nas izroči.

Prosi za nas sveta Božja porodnica!
Da bomo vredni obljub Kristusovih!

Angelj Božji, varh moj, — Povsodi mi na strani stoj. — Ti Božja milost me je izročila, — O naj bi vedno tvoja roka me vodila.

Sveti I., pomočnik moj, in vsi svetniki prosite za me!

Gospod! daj vernim dušam večni mir in pokoj! Večna luč naj jim sveti! Naj počivajo v miru! Amen.

Oče naš. Češena Marija.

4. Molitev za ohranjenje nedolžnosti.

Preljubeznjiva Devica Marija! moja edina želja je, da bi zmeraj pobožen in nedolžen ostal. Ker sem pa slab, se podam pod tvoje varstvo.

O ljuba Mati Božja, prosi Jezusa, naj me ohrani v nedolžnosti. Gotovo, nikdar se ne bom s slabimi ljudmi pečal, nikdar kaj gerdega mislil, govoril ali storil. Obljubim ti, da bom to zmiraj spolnoval, in to molitvico vsaki dan molil. Tako upam, da se bom enkrat s teboj vekomaj pri Jezusu veselil. Prosi, ljuba Mati Božja, za me, svojega otroka. Amen.

5. Molitev za otroke.

Presladko Serce Jezusovo, reši otročiče!
Ljuba mati Božja, varuj jih!
Sveti angelj varh, brani jih!

6. Češena bodi kraljica.

Češena bodi, kraljica, mati milosti, življenje, sladkost in upanje naše, bodi češena! K tebi vpijemo, zapušeni Evini otroci. K tebi zdihujemo žalostni in objokani v tej solzni dolini. Oh, oberni tedaj, naša pomočnica! svoje milostljive oči v nas, in pokaži nam po tem revnem življenji Jezusa, blaženi sad svojega telesa; o milostljiva, o dobrotljiva, o sladka Devica Marija!

Prosi za nas, sveta Božja porodnica!
Da bomo vredni obljub Kristusovih.

7. Spomni se.

Spomni se, o premila Devica Marija, da še nikoli ni bilo slišati, da bi bil kdo zapušen, ki je pod tvojo brambo pribežal, na tvojo pomoč klical, se priporočal tvoji priprošnji. S tem zaupanjem navdan, k tebi hitim, o devic Devica, k tebi pridem in zdihujoč grešnik stojim pred teboj, o Mati večne Besede, ne zaverzi mojih besedi, temuč sliši in usliši me milostljivo. Amen.

8. Duhovno obhajilo.

O moj Jezus, ki si v presvetem zakramentu resnično pričujoč, ljubim te čez vse. Iz ljubezni do tebe obžalujem vse svoje grehe, in terdno sklenem nikoli več grešiti. Želim se s teboj skleniti in te v svoje serce sprejeti. Ker mi pa sedaj ni pripušeno te v resnici v svoje serce sprejeti, te ponižno prosim, pridi vsaj s svojo milostjo v moje serce.

Objamem te, o Jezus! kakor v resnici pričujočega, in se s teboj popolnama sklenem. Nikar ne pripusti, da bi se še kedaj od tebe ločil. Amen.

9. V čast Kristusovi smerti.

(Ob petkih.)

Tema je postala, ko so Judje Jezusa križali, in ob deveti uri je gospod zaklical z velikim glasom: „Moj Bog, moj Bog, zakaj si me zapustil?“ in je glavo nagnil in umerl. — Zato te molimo, o Gospod Jezus Kristus, in te hvalimo, ker s svojim svetim križem in s svojo smertjo si nas in ves svet odrešil.

Oče naš. Češena Marija.

10. Kadar merliču zvoni.

O Gospod Jezus Kristus! po svojem britkem terpljenji in po svoji grenki smerti, ktero si za nas na svetem križu prestal, ne zapusti duše, ktera se je sedaj iz tega sveta ločila. (Oče naš in Češena Marija, petkrat.)

11. Kratki zdihljeji.

1. Bodi češen in hvaljen vsaki čas naj svetejši in Božji zakrament! (100 dni odpustka.)

2. Presveto Serce Jezusovo, usmili se nas! (100 dni odpustka.)

3. Moj Jezus, usmiljenje! (100 dni odpustka.)

4. Jezus, moj Bog, ljubim te čez vse. (50 dni odpustka.)

5. O presladki Jezus! ne bodi mi sodnik, temuč Odrešenik! (50 dni odpustka.)

6. Sladko serce Marijino, bodi moja rešitev! (300 dni odpustka.)

7. Naša ljuba Gospá presvetega Sercá, prosi za nas Bogá! (100 dni odpustka.)

8. Hvaljeno bodi sveto in brezmadežno Spočetje preblažene Device Marije. (100 odpustka.)

9. Sveti Jožef! prijatelj presvetega Serca Jezusovega, prosi za nas! (100 dni odpustka.)

Vse v veči čast Božjo!